

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentellen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilvtér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitoris térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvtér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rimaszombat, 1886. november 14.

A városi költségvetésnek azon részéből, mely a köztisztaság fenntartására van előirányozva, igen tekintélyes összeget emészt fel a temető-pataknak tisztántartása. — Pedig ez egyetlen természetalkotta esatorna az, mely hivatva lesz idővel a város utcáiról mindent, mi a tisztaságra és közegészségre nézve kifogás alá jöhet, a Rimába szállítani. Hogy ezt érzik és tudják azok, kik az említett patak mentén laknak, előbizonyoságot tehet azon sok mindenféle hulladék, mi nemcsak medrében, de a partokon halomszámra hevernek; nem kis megbotrányozására a járó-kelőknek, s hathatós eszközeül a levegő megmetelyezésének.

Azonban mi, — bár teljesen egy nézetben vagyunk azokkal, kik a fentebbi meggyőződésben lévén, a hulladék tovaszállításának ezen olcsó és kényelmes eszközét igénybe veszik, — de nem helyeselhetjük a módot, melyen ezt eszközölni akarják. — Hiszen mindnyájan tudjuk, hogy ország-szerthe, bár szörványosan, sokféle ragályos betegség uralkodik. Egyik-másik faja kisebb-nagyobb mérvben városunkban is fordult elő, minek oka — mint mindenütt — részben a rendetlen életmód, de leginkább a nedves, egészségtelen lakás, főképen pedig az üde, tiszta levegő hiánya. — Ez utóbbit pedig alig mozdítja elő más inkább, mint az ilyenmű hulladék, mely rakásra gyűjtve, erjedésbe megy át, párájával tölti be az állati élet fenntartására szükséges levegőt, s azt élvezhetőségétől fosztja meg.

Igaz, hogy azok, kik a kukorica-hajat, káposzta-haraszot és babhajat s más megnevezhetlen faját a tisztátalanság eszközeinek a patakba s ennek partjaira szállították és szállítják, azon reményben voltak és vannak, hogy ezeket majd elsepri egy

jóteknony zápor, s megszabadulnak a feleslegtől minden költség és fáradság nélkül. — De tapasztaljuk, hogy a zápor nálunk igen ritka, a patak pedig nem bír oly bő forrással, hogy folyton kiséperhetné medrét s tova szállíthatná a belehányt szemetet, így ez a város kebelében marad hónapok át, nem kis kárára az egészségnak.

Ezen szánandó helyzetet igyekszik segíteni a városi előjáróság akkor, midőn koronkint tetemes költséggel kitisztítja e patak medrét. — Azonban szerintünk e költség sárba dobott pénz, mert még el sem végzik teljesen, már újra lehet kezdeni, nem fordítván a kellő gond az ellenőrzésre. Ugyanis mihielyt a munkások egy bizonyos területről elvonnak, azonnal ott teremnek a szomszédban lakó cselédek s kezdik a fertőzt-tő munkát a nélkül, hogy bárki által is megszólíttatnának.

De hasztalan kidobott pénz ez szerintünk azért is, mert gyökeres orvoslást nem eredményezhet, s így ideig-óráig szabadabbá tétetik ugyan a víz lefolyása, de az eredmény mindig a fentebbi leend.

Ez ügyet, ugyhiisszük, gyökeresen rendbehozni toldozgatással nem lehet, hanem be kell vonni a város esatornarendszerébe elsősorban az említett medret, még pedig úgy, hogy ez legyen a városnak főcsatornája. Minek következtében a lehetőségig le-mélyítendő, alapja kikövezendő s a Ferenczy-utca hidjától egész torkolatáig beboltozandó. Ezen főcsatornába vezetettnek azután a várost át meg átszelő mellékesatornák még pedig nem úgy, mint a már kiépített esatornarésznél tapasztalhatjuk, hanem lehető nagy eséssel, hogy így a beléöntött folyadék saját súlya által is segítettve, a patak — bár kevés vízének hozzájárulta által a város területéről kivezetethessék, hogy így utját vágják azon rossz szokásnak, mely szerint e tért mindenki közös emésztő gödörnek és szemét-rakodónak tekinti.

Jól tudjuk, hogy ez óriási költséget városunk pénztára meg nem bírja, de különben is a lakosoknak legelső kötelessége — még áldozatok árán is — létesíteni mindazt mi jó, szép és hasznos, így nincs más mód — akárhogy fázunk is tőle, — mint a községi pótdátot minél előbb behozni. —o—

Honi-ipar.

Általános mozgalom indult meg hazánkban az iránt, hogy a szükséges iparcikket — a menyire csak lehet — belföldről szerezzük meg. — Ha végig gondolunk hazánk iparterménein, nem győződünk-e meg arról, hogy Magyarország az ő népét mindennel ellátni képes volna, s nem izlik-e mindjárt jobban, avagy nem tűnik-e mindjárt szebbnek előttünk azon tárgy, ha másért nem, csak azért, mert saját termésünk, még ha nem olyan jó volna is? Nem jobban esik-e a gyermeknek a szelet kenyér, ha azt édes anyja kezéből kapja, mintha azt idegentől kell elfogadnia, ha esetleg fehérebb is?

Nem akarom itt részletezni mindazon iparcikket, melyeket hazánk talán szebben és jutányosabban kiállíthat, mint a külföld; ezeknek el-sorolásával már lapunk is, de a napi lapok is sok-szor foglalkoztak, most csak egy iparágról akarok szólni, azt is csak azért teszem, mert alkalomszerűnek látom, noha lapunk már ezzel is foglalkozott bővebben.

Gömör-Kishontmegye alispáni hivatalánál a megyei szolgazemélyzet ruháinak megrendelésére az árlejtés folyó hó 29-ik napjára van kitűzve; lesz — mint ilyenkor mindig lenni szokott, — sok versenyző, a kik egymást olcsóságban felülmulva, igyekezni fognak a megrendelést elnyerni. Az illető versenyző nem fogja azt nézni, hogy milyen kelmet fog adni a ruhához; neki legfőbb czélja lesz, hogy

T Á R C Z A.

Versek.*)

Irtá: Borsody Béla.

Ugy hiszem, talán erőmet meghaladó munkát végeztek akkor, midőn e jelen verskötet bírálatába becsátkozom; szolgáljon azonban mentésemül azon tudat, hogy jó szándékból teszem azt, a mit teszek. Ismeretem, habár nem is haladja meg azon magas lejtőt, melyet ily vállalat megkíván, mindazonáltal minden tehetséggel oda fogok hatni, hogy a nyájás olvasó előtt, mindent a maga valóságában és tisztaságában tárjak föl. Ha itt-ott mégis tévednek — mert tévedni könnyen lehet — tudják be ismerethiányainknak. — Mielőtt bővebb fejtegetésbe becsátkoznám szerzőnk termékeire: vessünk egy futó pillantást ifjúkori kísérleteire, s mint folyamatosan fejlődőt kísérjük el azon pontig, mely átszolgáltatta őt az irodalomnak.

Borsody Béla Simonyiban született. — Iskoláit részint Rimaszombatban, részint Sárosputakon végezte. Mindkét hely, szellemi fejlesztésére kétségkívül nagy befolyással volt. — Hogyne? hisz lehet-e az ifjú lélekre — kivált a melyet a Múza is birtokol — nagyobb öröm, mint az önképző-társulat fontos létele? — Tapasztalatok bizonyítják, hogy nem! Irodalmunk számtalan jelese itt adta be első kísérletét s itt bírálta azt el a szerető elnök, biztatva, bátorítva. — Borsody Béla is itt kapta munkájaert az első di-eseretet s itt nyerte el azon kitüntetését, hogy versei az érdemkönyv lapjain díszeljenek. — Folyton munkálkodott is ő, és még most is, midőn már rég kikerülve az iskola szent csarnokából, esendes magányába visszavonulva él.

Az irodalmi téren első kísérletét lapunk közölte. — E percztől kezdve nem szűnt meg munkálkodni. Költeményeit majd itt, majd a „Rozsnyói Híradó”-ban látjuk közölve, később a fővárosi szépirodalmi lapokhoz is bekopogtatott, hol a hivatást érző lélek versei szintén elismeréssel találkoztak. Bízva talán e fokozódó sikerbe és az elismerésbe: ma már nyilvánosságra hozta azokat, kiadván költeményeit.

Magam előtt látva ezeket, illetve a verskötetét, első tekintetre is a czím egyszerűsége lepett meg. Igen, a czím egyszerűsége! és méltán, mert a mai könyvpiaczon alig lehet látni oly költemény-füzetet, melyen jókora nagy betűkkel a szerző neve után ne volna vetve az oly sokat mondó szó: költeményei. — Szerzőnk ellenkezőleg járt el, „Versek”

ezim alatt foglalta össze költeményeit. — A második, mely egészen megilletett, az ajánlás. — A szerző keveset mond, de e kevés szónak is meg van a maga jelentősége. „Fáy Barnabásné ő nagyságának, megyénk áldozatkész honleányának ajánlom — mondja — tiszteletem jeléül.”

Fogja kérdeni az olvasó: miért mindezeket éppen Borsody Béla költeményeinek bírálatába alkalmával mondanom el. Először azért, mert szükségesnek láttam elmondani; másodsor: mert e verskötet jellemzésére nem választhatok helyesebb kiinduló pontot, mintha mindenekelőtt megismeretnem magát a szerzőt, a könyv czimét és az ajánlást. — Szerzőnk minden czikornyas előző mellőzésével, egy igen esinos költeménnyel nyitja meg verskötetét. A költemény czime: „Előhangok”, valóban egész ihletteljes hangon kiált fel benne:

„Előre hát, hadd zengjen a lant!
Ezernyi kép tárul elének,
A zajos élet ezer képe,
Mint hab tükörből int felénk.
Fel! Fel! mig szárnyat öltne lelkünk,
Mig ajkunkon fakadna dal,
Fessük magat az élet hűn,
Örömmel, bájdalmival!”

a mily szépen illusztrálja a költészet tündérmezejének anyagát, ep oly lelkesedéssel nyilatkozik is felőle költeményeiben, melyeket három részre oszt fel; jelesül: balladafélék, szerelem és vegyes költemények csoportjára.

A balladafélék csoportja négy költeményt foglal magában: Csabát, Gábor Aront, Dezső vitét és Kún Lászlót. Az első, t. i. Csaba, tárgyat tekintve, Etele fia között kiütött testvéri harezot írja le, melyben a fő hős, Csaba, honszerelmének áldozata lesz. — Tárgyilagosságánál fogva a fentemlített csoport alól kéri. Komposztioja után itélve, megsem közelíti a ballada feltételeit, szerintem ez inkább rövid kávtói elbeszélés s mint ilyen meg is állja helyét. Itt-ott zavaros, különösen a vége felé. Mily szép lett volna, ha a szerző, az első kivított esata után más irányba terelve gondolatmenetét: hősét igazán hősiessen tünteti el, ki homályos moivoltánál fogva oly titokszerűen tűnik el, hogy alig lehet képzelni, hova lesz. Ha nem ismernők a székek mondát, melyben a hunok lelkei feltámadva, az égbe vezetnek fel: akkor bizony vajmi keveset értenék e különben is elég sikerült, hangulatos költeményből.

A mi Gábor Aront illeti, ez, ha oly tulnyújtott nem volna, talán a balladaszerű költemények csoportjába fölvehető lenne, hozzá téve még azon kívánni valót is, ha hőse, az öreg Gábor Aron — ki harangokból ágyukat öntött a szabadságharez alatt — oly magaviseletet tanusitana a szem-

beszállt világrenddel, mi méltó katastrofára adna okot. — Azonban ezek mellőzésével az ő bukása, nem annyira balladai jellegű, mint kötelességből kifolyó. Igen, mert akkor tájt volt-e oly ember, kinek ereiben magyar vér csörgedezett; fel ne áldozta volna életét a hazáért? Nem volt, hisz még az öregek is síkra szálltak s együtt harezoltak a fiatal-sággal. S így aztán ha estelek, kötelességből estek el, s mint ilyenek csak igen nagy változással nőhetnek ki magukat balladai személyekké. — Azonban, mindezek dacára is e költemény a jobbák közé tartozik.

A harmadik „Dezső vitéz.” Szerző Róbert Károlynak havasalföldi harezát írja le, melyben, hogy a király élete megmaradjon, Dezső ruhát eserél azzal, kitéve magát a biztos halálnak. Dezső, habár lelkében drámai küzdelmeket áll is ki, s bár mint igyekezett is őt a szerző igazán drámai hőssé alakítani, mindazonáltal gyenge alakot képezett belőle. Tárgyánál fogva rá lehetne fogni, hogy ballada, s rá is lehet fogni, ha Kisfaludy Károly ilyenmű költeményei után volna felállítva a ballada elmélete, — azonban mivel ez más alpból indul ki, megmarad e költemény annak, a minek született: esekély, illetve gyér szerkezetű kisebb költői elbeszélésnek.

A negyedik „Kún László” a balladafélék ciklusa alatt levő költeményeknek fénypontját képezi. A szerző ugy adja elő a dolgot, mint megtörténtet. Tárgyat Kún László képezi, ki csupán a kunok társaságában érezte jól magát, s ki minden idejét, a tivornyan kívül, aljas kéj vadászatában töltötte el. — A szerző valóban helyesen indítja meg költeményét akkor, midőn hősének szavaival kezd:

„Kancsót elő, vigalounak napja van ma,
E vigalmunk országos gond ne zavarja,
Nincs ellen, esatak napja elvihartzott,
Küzde már a magyar elég véres harezot.”

s ez által az olvasó figyelmét épen in medias res vezeti, melyből a ledér király jelleme kezd kiviláglani, de a mely sokkal világosabb lesz a második strófa előadásában, hol a király oly pajzánul folytatja tovább monológiát:

„Kun menyeeskék puha keble édesebb már,
Édesebb a híz, diésőség, véres harezál,
Kun menyeeskék hattyu karja ölelése,
Mint vérfoltos esatakardok esörrenése.”

Gyenge jelleme, melyet a bün sötét árnya ural, foglaltatik itt. — Minden következő sor szépen tükrözi ezt le mindaddig, míg nem a hős valódi bukása el nem következik. — A mi eszméjét illeti, az nem egyéb, mintthogy: minden bün előbb-utóbb elnyeri megérdemlett jutalmát. A mi szerkezetét illeti, elég jó: benne mind a három alapköltési forma

* Megjelent Budapesten 1886. az „Athenaeum” részvenytársaság könyvnyomdájában.

mennél olesőbban vállalhassa fel, s így természetesen olesőbban is állítsa ki. — Az alispáni hivatalnak kötelessége tehát, hogy az árlejtésnél nemcsak az olesóságra legyen figyelemmel, hanem arra is, hogy az illető nyertes köteles legyen a ruhát lehetőleg jó anyagból kiállítani, s törekedjék az iparos oda, hogy az anyagot belföldön szerezzék meg.

Nem mondhatjuk azt, hogy a szövőipar terén hazánk a külfölddel nem versenyezhetne. Magyarország keleti része, a kis Erdély képes annyi szövött anyagot kiállítani, hogy körülbelül az egész országot elláthatja ruházattal, az erdélyi iparkamarák egyikének területén 400 posztógyártó cég dolgozik, s az egész Székelyföldön a len-, kender- és gyapotszövés üzeti. Csak pártolás kell! Legyen a ki a feldolgozott anyagot felhasználja.

Városunk tanácsa e tekintetben igen szép példával járt elől, a midőn a f. évi július hó 20-án tartott tanácsülésében utasította a számvevőt: „hogy a városi cselédek ruháilleményének elkészítése és vállalat utjáni kiadatása alkalmával az erdélyi ipartermelyvények, mint honi czikkekre különös figyelemmel legyen.”

Ezen iparág meghonosítása iránt az „Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület” igazgató választmánya 1886. évi június 12-én tartott üléséből „Erdély iparáért” című felhívást is bocsátott közzé, melyben hazánkban úgy az egyeseket, mint a testületeket és hatóságokat az erdélyi ipar pártolására hívja fel.

Hogy az egyesektől a pártolást joggal megkivánhassuk, szükséges, hogy első sorban a hatóságok járjanak jó példával elől! A városi tanács e tekintetben megtette a maga kötelességét, most a megyén a sor, hogy ő is megtegye. — Jelentse ki az árlejtés alkalmával, hogy azon iparosnak nyújt elsőbbséget, a ki hazai gyártmányból készíti a szükséges ruháilleményt, ne nézze azt, ha valamivel drágább lesz, hiszen az által nem veszíteni, sőt inkább nyerni fog. Kettős czél ér vele, először nem lesz kitéve annak, hogy: „olesó husnak híg a leve.” — másodsor megnyugtatta saját öntudata, hogy a honi ipar pártolásához hozzá járult.

Ha az egyes emberek látni fogják, hogy a testületek és hatóságok belföldről szerzik meg szükségleteiket, s ha — a mint biztosan meg is lesz — meggyőződnek arról, hogy honi iparunk úgy jóságmint külső csin tekintetében a külföldivel versenyezhet, sőt felül is mulja, akkor bizonyosan a jó példát követve, nem fogják az ugys kevés pénzüket a külföldnek dobni, hanem szükségleteiket itthonról szerzik be, na már el kell költeni a pénzt, legalább maradjon köztünk.

Ha ez megtörténik, nem fogy meg annyira népünk, nem igyekeznek majd a külföldre, hogy kenyerüket megkereshessék, hanem iparunk virá-

gozni fog, s iparosaink megélhetnek, s akkor rövid idő múlva ismét az lesz a jelszó, ami volt régen:

„Extra Hungariam non est vita,
Sed est vita, non est ita!” S-r.

Budapesti kereskedelmi muzeum.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. királyi miniszterium valóban üdvös és jótékony cselekedetet gyakorolt akkor, midőn Budapesten, a kereskedelmi muzeum felállítását elhatározta. — Nem akarjuk itt a muzeum czélját bővebben fejtegetni, sem annak hasznos voltáról hosszasan irai szolgáljon e tekintetben a t. közönségnek irányadóul a „Budapesti kereskedelmi muzeum szervezeti szabályzata, melyet itt közlünk:

I. Cél.

1. §. A kereskedelmi muzeum czéja és feladata: a) megismertetni a közönséggel mindazon kereskedelmi czikkeket, melyekben a hazai ipar versenyképes és kivitelre számíthat; b) megismertetni a hazai termelőkkel mindazon kereskedelmi czikkeket, melyek a külföldön, főleg a keleti országokban piacokra találhatnának; c) odahatni, hogy termelőink a bel- és külföldi szükséglet (időnkénti szállítások, versenyajánlatok, stb.) felől mindenkor tájékozva és eleve értesítve legyenek.

II. Eszközök a czél elérésére.

2. §. E czél elérésére szolgálnak a muzeum gyűjteményei, irodája, időnkénti értesítései és könyvtára.

III. Gyűjtemények.

3. §. A muzeum gyűjteményei két főosztályból állanak, és pedig:

A. Hazai gyűjteményekből, melyeknek az a czéja, hogy a hazai termelésnek lehetőleg teljes képét tüntessék föl és egyrészt a hazai közönséget a magyar iparczikkekre fogyasztásra, másrészt a hazai termelőket termelvényeink értékesítésére ösztönözzék. E gyűjtemények alosztályai a következők:

a) hazai termelvények gyűjteménye részint mint állandó és részint mint váltakozó kiállítás. E gyűjtemények felölelik mindama hazai gyári-, kézmű-, házi- és műipari czikkeket, a melyek a mindennapi szükséglet számára termelnek, és a melyeknek a hazai és külföldi fogyasztásban való nagyobbterjedése a hazai ipar fejlődése érdekében kívánatos.

E gyűjtemény keretében a speciális hazai műipari czikkekből külön osztály szervezendő.

b) A hazai nyerstermények és anyagok gyűjteménye, melyek az ipar által feldolgozottnak és értékesíthetők, különös tekintettel az újabb anyagok és póanyagok rendszeres feltüntetésére.

B. Külföldi és kivált keleti gyűjtemények, melyeknek czéja iparunk exportképességét fejleszteni. Ez osztály a következő alosztályokból áll:

a) A keleti kivitelre alkalmas ipari termelvények (exportcikk) gyűjteménye. E gyűjteménybe felveendők mindazon czikkeket, melyek a keleti országokban nagyobb kelen-dőségre számíthatnak. E czikkeket a keleti országok és iparágak szerint csoportosítandók; feltüntetendő e czikkeket legkedveltebb készitési és csomagolási módja is.

b) A keleti műipari czikkeket gyűjteménye, melyeknek formai, ornamentikai és technikai utanzása és előállítása által a keleti piacokon üzletre számíthatunk.

c) A külföldi nyerstermények és ipari feldolgozásra alkalmas anyagok gyűjteménye, mely ama termékek soro-

zatát tárja föl, a melyeknek az iparban való értékesítés ajánlatos vagy különös előnyökkel van összekötve.

IV. Iroda és értesítő.

4. §. A kereskedelmi muzeum irodája felvilágosítást nyújt a közönségnek:

a) A kiállított iparczikkekre árara és szállítására nézve.
b) Felvilágosítást nyújt a vám- és szállítási feltételek felől.

c) Kivánatra információkat közvetít egyes külföldi czégek megbízhatósága és hitelképessége felől.

d) Nyilvántartja a versenyképes hazai czégek jegyzékét és gyűjti ezek árjegyzékét.

e) Kivánatra közvetíti a megrendeléseket.

f) Ertesítést ad az állami, hatósági, köztintezeti és esetleg magánvállalatok által kiírt szállítási felhívások, pályázatok és versenyajánlatokról.

g) A külföldi, főleg a keleti országos hasonló pályázati kiírásait figyelemmel kíséri és azok felől a hazai czégeket idejekorán értesíti.

h) Tájékozza a külföldet, főleg pedig a keleti országokat iparunk versenyképessége és haladása felől.

i) Ertesítést ad a hazai és külföldi időleges és állandó kiállításokon való részvétel feltételei felől.

j) A konzuli jelentések és hasonló más közlemények fontosabb és bennünket közelebbről érdeklő részleteit az érdekeltek körök számára azonnal hozzáférhetővé teszi.

5. §. E feladatok könnyebb eléréséért a muzeum értesítőt ad ki. Sürgős értesítéseit az iroda a napilapok és a muzeum helyiségeiben kifüggesztett hirdetések útján teszi közzé.

V. Könyvtár.

6. §. A kereskedelmi muzeum könyvtárt tart fenn, mely főleg czéljainak előmozdítására alkalmas szakkönyveket és lapokat, ugymint czimtarakat, szaklapokat, a vasuti szállításokra, vámtételekre vonatkozó könyveket, a kereskedelmi viszonyokra vonatkozó törvényeket, konzuli jelentéseket és általában a gyakorlati közgazdasági ismertetéseket tárgyzó könyveket tartalmazza. E könyvtár és annak katalogusa alkalmas módon az érdekeltek közönsége számára hozzáférhetővé teendő.

VI. Főntartás és hozzájárulás.

7. §. A kereskedelmi muzeum főntartásához és igazgatásához hozzájárulnak:

a) a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium,

b) az országos iparegyesület,

c) az országos gazdasági egyesület,

d) az országos erdészeti egyesület,

e) a budapesti kereskedelmi- és iparkamara,

f) a nagykereskedők és nagyiparosok társulata,

g) a polgári kereskedelmi testület,

h) a pesti Lloyd-társulat,

i) a magyar kereskedelmi csarnok,

j) a kereskedelmi akadémia.

VII. Igazgatás.

8. §. A kereskedelmi muzeum összes ügyeinek vezetésére igazgatóság alakítatik, melybe a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter 6 tagot, az intézést fentartásához járuló testületek pedig 2-2 tagot neveznek ki. Az igazgatóság tagja továbbá a technológiai- és iparművészeti muzeum egy-egy kiküldöttje.

9. §. A kinevezés három évi időtartamra érvényes, ennek letelte után azonban megújítható.

10. §. Az így alakított igazgatóság magaválasztja elnökét és alelnökét, kiknek megválasztása azonban jóváhagyás végett a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter elé terjesztendő. Az intézet igazgatóját a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter nevezi ki.

feltalálható, t. i. az eposzi. mely a dolgot mint valót játsza le, a lyrai. mely a személyek lelki állapotát festi s végül a drámai, mely a gyors haladásban és a katasztrophában nyilvánul.

Attérve a második csoportra, mely a szeremi dalok egész régióját foglalja magában, előlegesen azt említem fel róla: a szerző, ha nem is nagy mestere ezeknek, de bizonyára a dalok nagy mesterének hű követője. A szerzőnek valóban nincs egy hamis vonása, nincs oly sora, melyet az igaz érzellem ne melengetne. Bannók a költő legbensőbb subjectivitása szállal meg, azon hangulat által rajzolva, mely lelkében uralkodott. Saját egyéni örömet, fájdalmát, reményét, aggodalmát meglepően festi. Nem úgy azonban, mint legtöbbje a mai lyrikusoknak. — tiszteltet a kivételeknek — kik érzelmüket ugyancsak kiszinezve adják elő, mely lemondásban, szerelmi ezivódásban nyilvánul rendszerint. Borsody megnyugszik a sors akarattján, nem feszegeti a dolgot, valóban egész kimért nyugodtsággal indítja meg dalait, oly őszintén végzi be azokat, hogy az érzellem egész közvetlenségében kifejező és átlátszó lesz. Orizkedik a dagályoságtól, itt-ott azonban beleesik; a képek összehalmozásától, melyek csak homályt idéznek elő; ellenben ragaszkodik ahoz, a mi egyszerű, de szép. Azonban ez által nem akarom azt mondani, hogy kivétel nélkül minden dala sikerült. Vannak neki kevésbé sikerült dalai is, p. o. „Félre dobtam,” „Csolnakra szálltam.” „Miért is, miért is.” „Ne bántson az, ne bántson,” s egynehány még, azonban ezekben felejteti a hibát az eszme szépsége, az érzés, s a mi ezek után a legfőbb, a gördülékeny nyelvezet.

Egészben sikerült dalai közül nézzük például az elsőt: „Egy virágcsokorra.” A szerző a piros virágból kötött csokor történetet adja elő, melyhez őt egy szebb pillanat édes emléke köti, mely csokor, habár el is hervadt, s imádotja rég elhagyta: megnyugszik sorsában, vigasztalván magát azzal, hogy: „derű jön a boru után,” tovább folytatva gondolatját, kissé felhevülve szól a csokorhoz:

„Szirmaidat szétszórom én,
Az esti szellő tovaordja,
Virulva kell, hogy visszatérj,
Anyád keblére földre, porba.”

s oly bánatosan folytatja tovább:

„Óh, bár lehetne a kebel
Mely banatát így dobni el”

Később megnyugtatta azon gondolat, hogy mindenért küzdeni s szenvedni kell, egész megkönnyebbül lelke e tudatban, mondván:

„Előre, fel, küzdés az élet,
Harezn sebet ki nem kapott
Boldogságot nem is remélhet.”

A „Tiszaparton” című, népies hangulatánál s kerekded voltánál fogva egészen sikerült. — „A gyöngyikék” keretébe foglalt költemények csoportja, kiváló. A szerző ezekben éjjeli gondját írja le, melyek miatt nyugodni nem tud, feltűnően előtte a mulandóság, a hervadás, a hulló virág, mely utóbbinak szemlélésénél megállapodik, elgondolván:

„Elhervad a virág, lehull
A sarga lomblevél,
Hűdég halált fuválva rá
Bolyongó őszi szél.”

Oly meghatóan veti utána, eszébe jutván szerelme:

„Nem ilyen az én szerelmem,
Nem hervatag virág,
Nem hulló rozsa bimbója,
Orózköld myrtus-ág.”

A „Megesalhsz engem” ezmen irt szerelmi dal szintén a kiválóbbak közé tartozik. A költő oly szépen fejtegeti benne végzetlen szerelmét, melylyel annyira szereti imádotját, hozzá intézvé szavait:

„Elhagysz? én újra felkereslek.
Megesalhsz százszor? megesalhsz ezerszer?
— Eu ezerszer jobban szeretlek.”

Az „Őszi tájon” kezdetű, habár eszméje szép is, mind az által túltöltöttsége miatt kevés jelentőséggel bíró költemény. — Ez áll a „Csokolj, csokolj,” „Eldaloltam,” „Hit, remény, szeretet” címűekre is, míg a „Fényes az ég,” „Nincsen oly mély,” „Névtelen dalok,” „Az epedés dalai,” „Szeretlek” ezmen irottakra, mint egészben sikerültek: az elismerés.

Végül a mi az utolsó csoportot, a „vegyes költemények” csoportját illeti, igazán vegyes. Képviselve találjuk benne a dalt, elegiát, leiró, ódai hangulatu költeményt, szóval a lyrai költés majdnem minden faját. — Eredeti költeményeken kívül négy fordítást is tartalmaz: „Október 1849,” „Szép halász leány” Heine-, „Gyermek a forrásnál” Schiller- és a „Holt leány” Uhland után. — Az utolsó előtűre, t. i. „Gyermek a forrásnál” csupán az egyes verssorokra teszek megjegyzést; így az első strofa 5-ik sorától:

Gyors folyónak habja éntem,
Tova tűnnek napjaim,
Elhervad az ifjuság,
Elhullnak virágaim.”

„Elhervad az ifjuság” egy szótaggal rövidebb, mint a vele összehangzó sor: „Gyors folyónak . . .” stb. Ily hibába szenved az utána következő versstrofa második sora is: „Ily ifjan engemet?” Valóban e két hiba a máskülönbben oly lendületes költeményt, illetve a költemény jó hangzását egészen összetöri.

A „Petőfiről” irt költemény hangulatánál fogva ódai

lenne, de az itt-ott felmerülő ereszkedés következtében elveszti jellegét. Van benne lelkesedés, van benne tűz, azonban nem ártana, ha ez utóbbi kevesebb strofát melengetne. — A „Márceius 15-én” című költemény szintén e faj keretébe sorozható, a szerző igazán ihletteljesen emlékezik vissza azon borus időre, melyben hős apánk a szabadság szent zászlaja alatt küzdötték s hullottak el. E költeményben nincs egy kivetni való sor, s nincs oly rész, mely keblünknek a hála érzetével ne töltene be; hogyné? hisz:

„Ünnepnap ez, magasztos, áldott
Új fényt adó, új életet.
Mi áthatott egy felvilágot,
A szabadság ma született,
Mig szárnyat ölt lelkünk magára,
El-elmereng a mult időn.
Hajnál jön az éjre, homályra,
Új élet kel a temetőn.”

A végstrofában imára hívja a szerző a népet, kiknek üdve földig tiporva lön, kiknek szabadságát lábball tiporta a zsoldos nép, s kiknek jogát elvette az, kihez a milliók híven ragaszkodtak. Imádkozunk! mondja a szerző:

Imádkozunk! oh jertek, jertek,
Új nap virradt mosolygva ránk,
Hozzá, kit a menny fénye rejtett,
Szálljon ma hó, buzgó imánk” stb.

Látni való az idézett részekből is, hogy a szerző mily műgonddal, intencióval oldotta meg feladatát. Elegiacus hangulatu költeményei közül az „Ős felé” című. A szerző az ősi világ megható jelenségét tárja elénk, hol saját énjének is kifejezést ad, végbűsút véve a nem régiben még zöldülő virágtól, mely most hervadtan, bánatosan borult a föld hideg kebelére, mondván:

„A holtakat sirassuk el,
Gondolva új feltámadásra,
Hulló haraszt s virágok, ugy
Könnyebb leend tán hervadása.”

Majd lelke elborul és

„Átrepül az ősi tájon,
Szebb tavaszt hisz, mégis, mégis
Nem teheti, hogy ne fájjon.”

A „Hugom sirján” című költemény érzélgős sorait, kidolgozását s az eszméjét tekintve, egyike a legjobbakkal. — A sikerültebbek közé tartozik: „Hull a levél,” „Halni vágyom,” „Ábránd,” „Az ember,” „Borzás közben” kissé nyugtató, de azért megjárja, továbbá: „Szilveszter éjén,” „Emlékeimből,” „Barátom emléke,” „Szomorú emlékek,” „Sir a szellő,” „Tavaszzsal,” „Fel van újra” s több mások. — Kevesebb sikerültnek mondhatók: „Hallgatom a költőt,” „Őseinkhez,” „Dalt, dalt,” „Ébredjetek” címűeket.

11. §. Az igazgatóság vezeti a kereskedelmi muzeum összes ügyeit; gondoskodik a gyűjtemények időnkénti kiállításáról, illetve egyes tárgyak kieseréséről, továbbá a muzeum többi alapszabály szerinti céljainak megvalósításáról.

12. §. Az igazgatóság oda törekszik, hogy a muzeum fontos céljainak támogatására úgy a közönséget, mint a termelőket megnyerje. Összekötöttségbe lép a külföldi, főleg a keleti országokban levő képviselőinkkel, ezek közreműködését az intézet hasznosítása érdekében kikéri. A szükséghez képest és időről-időre gondoskodik arról, hogy a muzeum céljainak és feladatainak minél helyesebb megvalósítása és hasznosítása érdekében kivált keletre megbízottakat küldjön és ezek jelentéseinek és javaslatainak alapján kivételünk rendszeres fejlesztése érdekében az egyes hazai exportképes cikkeket támogassa.

13. §. Az igazgatóság megállapítja az évi költségvetést, mely jóváhagyás végett a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter elé terjesztendő.

14. §. Az igazgatóság működéséről évenként jelentést terjeszt a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszternek és az intézet fenntartásához hozzájáruló testületekhez; az igazgatóság gondoskodik a jelentések és egyéb közérdekű közleményeinek az érdekelt körökben való terjesztéséről.

15. §. Az igazgatóság havonként egyszer rendes ülést tart; ezen kívül pedig az elnök vagy négy bizottsági tag írásbeli kívánságára, mely beadványban a tárgy is megnevezendő, bármikor rendkívüli ülést tarthat.

16. §. Az igazgató a megállapított intézkedések végrehajtója s az intézet folyó ügyeit a tisztiszemélyzet segítségével intézi el. Az igazgató felügyel az intézet tisztviselőire és a szolgazemélyzetre, gondoskodik a muzeum ügyviteli könyveinek pontos vezetéséről s a gyűjtemények jókarban tartásáról, leltározásáról, továbbá az intézetben szükséges rendről, gondoskodik a muzeumban eladás végett kiállított tárgyak eladásáról és elszámolásáról, eszközli a muzeum számára megállapított bevásárlásokat, saját alárendezi az intézet közleményeit és kiadványait, tervet készít a muzeum berendezésének átalakítására és kiegészítésére nézve, rendezi a muzeumi időszakos és állandó részleges kiállításokat és azokról időnként szakelőadásokat rendez, általában az igazgató az intézet hasznosítására nézve javaslatokat tesz az igazgatóságnak és működéséért felelős.

17. §. Az intézet tisztviselőinek hatáskörét az igazgatóság állapítja meg, a tisztviselőket az igazgatónak és közvetve az igazgatóságnak vannak alárendelve.

A hazai termékek állandó kiállítására vonatkozó szabályzatok főbb pontjait, lapunk jövő számában találhatja a t. olvasó, miután azt most már térszűke miatt nem közölhetjük.

Hírek és vegyesek.

Hymen. Lőrinczy György, lapunk volt szerkesztője, mult hó 26-án vezette oltárhoz Szarvas Erzsike k. a-t Debreczenben. — Oswald Frigyes helybeli m. kir. adóügyi pedig e hó 13-án esküdtök hűségét Záborszky Ilona k. a.-nak a helybeli római kath. templomban. — Áldás és tartós boldogság kísérje frigyüket!

Halálozás. Báthory István helybeli tekintélyes iparos, f. hó 9-én délen hosszas szenvedés után elhalt. — A boldogult egyike volt városunk legkeresettebb iparosainak s mindnyájan a kik ismerték szeretettel gondolunk úgy megnyerő modora, valamint szorgalma által is elismerésünket kiérdemlő férfinak. — Temetése a városi lakosság általános részvétele mellett f. hó 11-én volt, nagy közönség kísérte ki az elhunytat örök nyughelyére. — Lengjen az örök béke halmvai felett! Megszomorodott családjának, pedig szolgáljon vigasztalásul

A javából való még a „Csalán dalok“ cím alatt összefoglalt versyklus. A szerző az erkölcsök hanyatlását ostromozza. Az érős satiricus elem majdnem minden sorában kirí. Például hozzuk fel azon helyet, hol a hajdani fényes kort ellentétbe helyezi a maival, s annak nemzedékét viszonyítván a jelenéhez, mondván:

„Ah! mi más ma. Ah! mi más az ember,
Bünről-bünré hágyva fut, rohan,
Dobra útve hit, erény — kopott kincs —
S a becsületnek ma ára van.“

Mily igazat mond, mily híven tükrözi le korunk jellemét, s mily élethűn rajzolja tovább:

„A megváltóról szól az irás.
Megváltóról, kit tanítványai,
Harminez ezüst pénzért adott el;
Harminez ezüst; — s egy Ist-n ára!“

Mi más e kor, korunk; mi jobbak
Vólnánk tán az apostoloknál?
Nem árulok? nem! mert ma köztünk
Nincs megváltó kit eladhatnánk.“

Majd a ezifra öltözötű kérdőket ostromozza, kik az erényt a ezifra öltözötű alatt képzelik, majd a nagyravágyók elhen fordul, szemükre vetvén gyengeségüket, mely meg az elérhetlent is szeretné birtokába ejteni, s midőn átter a lét, a küzdés terére, oly maró gúnyval beszél, hogy:

„Guny, üldözés jutalma már ma
Az igazság hű bajnokának,
Mely hódolás, térdelve esuszó
A bűn vérbíboros fiának. (Mily igaza van!)“

Mindent elmondtam ezzel, mit jónak láttam elmondani. Hogy rövid legyek beszédemben, — a verskötetet tartalmát vévén figyelembe, — annyit mondhatok: szerzőnk Borsody Béla nem mindennapi tehetség. Verskötetével oly egészséges munkát bocsájtott közre, hol az írja mindig mond valamit, s ügyessége által folyvást érdekel, mulattat, s nem olyan, hol lapokon keresztül kell keresni egy megkapó eszmét, egy jóra való gondolatot. — Előadási módján meglátszik a műgond; ha technika itt-ott nehézkese is, elfeledtetni igyekszik azt a gondolatmenet, az eszme. — Ha akarsz tisztelt olvasó költeményt, melynek írja, ha nem is emelkedett fel a Parnassus legmagasabb csúcsáig, úgy vedd meg e verskötetet; hidd el, mindaz feltalálható benne, mi a magányba való szórakozást eddessé teszi, s mindazt, mi lelkedet a fájdalom óráiban elaltatni képes. Nem drága, csak egy forint. S ha megveszed, a költő szavaival élve:

„Fogadd im nyájas olvasó,
Tépet kobzán mit zeng a költő,
Vedd szíved im vedd kegyesen!
Elismerés a dal jutalma,
Jutalma töled ez legyen!“

az általános részvét és fájdalom melyet elvesztése felett mindnyájan éreznünk!

Öngyilkos plebános. Szarka József, Hárskút községének ügybuzgó plebánosa e hó 7-én kivégezte magát. — Az esemény nem volt váratlan, mert az illető gyakran szenvedett heves főtájsban, mely már a mult évben is, — habár rövid időre — megfosztotta öntudatától. Az orvosi boncolás kétség telenül bebizonyította, hogy örült állapotban követte el tettét. Temetése nagy részvét között ment végbe.

Öngyilkossági kísérlet a börtönben. A helybeli fogházban egy rab, a ki a multkoriban a pesti börtönből megszökött, azonban elfogatván, a helybeli fogházba szállított, pénteken éjjel elzárójában az ajtó sarkára felakasztotta magát. A kint járó börtönőr előtt gyanusnak tűnt fel a nagy hörgés, s kinyitván a szobát, még idejekorán sikerült az öngyilkos jelöltet levenni az ajtóról s az életnek visszaadni.

Szerecséltenség. Az új törvényszéki és fogházépület nem elégedett meg egy áldozattal, megkövetelte a másodikat is. Szieber Mihály helybeli ács az épület második emeletéről lebukott, s a vasszékere esett, minek folytán súlyosan megsérült, s beszállították a megyei kórházba. Hol — mint értesülünk, — sebében már meg is halt. — Ki tudja, hogy ez lesz-e még az épület elkészítéseig a vigyázatlanságnak utolsó áldozata?

Tűz. Folyó hó 10-én estefelől nagy tűzárma zavarta meg városunk esendjét. — A város tulajdonát képező „Seregben“ tűz ütött ki s a csendes és nedves idő daczára egyszerre három ház állott lángban — a mi a házak összeépítésének tulajdonítható, a gyorsan kivonult városi tűzoltóságnak sikerült rövid idő alatt a tüzet localizálni, úgy, hogy a jelzett három házon kívül egyéb más martaléka a tűznek nem lett. — A kár még eddig megátározva nincs, ugyszint a tűz keletkezésének oka is ismeretlen. — Egy áldozata is lett a tűznek, noha nem közvetlenül, hanem közvetve, ugyanis, Bari Károly helybeli hordár feleségének az ijedség következtében szíve megszakadt, s másnap, az az november 11-én, reggel meghalt, — mi azon meggyőződést érlelte meg bennünk, hogy nemcsak a palotákban található érző szív, hanem a kunyhók lakója is, bár vesztesége nem lehet oly nagy és kipótólhatlan — tud igazán érezni.

Bűnügy. A kir. törvényszék f. hó 8-án tárgyalta szándékos emberölés büntetésének kísérletével vádolt Mlinaresik György markuskai lakos bűnügyét, a ki folyó évi augusztus 26-án atyja Mlinaresik János házához ment, s vele az ajtóban találkozva, követelte tőle hogy a vagyont neki adja át, az apa fiának ezen kívánságát teljesíteni nem akarta, sőt feleselése miatt fiát arezultotta, a fiu erre dábbe jöven, a magánál tartott revolverből háromszor atyjára lött. Az egyik golyó karját sértette, a második nyakába, a harmadik pedig mellébe hatolt, ezen lövések folytán okozott sérülések veszélyesek voltak ugyan, de orvosi gyógykezelés folytán mégis kigyógyult. A törvényszék e miatt vádlottat, az apja ellen elkövetett szándékos emberölés büntetésének kísérletében mondta ki bűnösnek, s ezért 5 évi fegyházra, hivatalvesztés és politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésére ítélte, s az eljárási és rabtartási költségekben lemarasztalta. — Az ítélet ellen úgy vadlott, mint a kir. ügyész felbevezést jelentettek be.

Közérdekű figyelemzotes. A felsőbb bíróság már gyakran megsemmisített válto eljárasokat azért, mivel a kereset alapját képező váltó nem volt alkalig helyesen kiállítva, ugyanis, mert a váltón a kibocsájtó neve az elfogadó alatt állott. E kellemtelenségnek kikérelése végett a helybeli pénzintézetek, úgy a „Takarékpenztár“, valamint a „Nep- és iparbank“ elhatározták és felhívást tettek közzé, hogy ezentul csak helyesen kiállított váltókra szolgáltatnak ki kölcsönt. — Jónak látjuk tehát mi is figyelemzoteln városunk és megyénk lakosait, hogy ezentul csak oly váltóra nyerne kölcsönt, melyen először a kibocsájtó neve, s az alatt az elfogadó neve fog állni.

Reuniók. Nem panaszkodhatunk már, hogy nincs jó zenénk, most már két zenekar versenyez egymással a dícsőség babérjaért, majdnem minden este részeseülhetünk egy-egy zeneestélyben, majd a Danko testvérek, majd pedig az Illés Géza zenekara tart egyik vagy másik kávéházban Reuniót. Nem vitatjuk el egyik zenekarnak sem érdemét sőt mindkettő iránt elismeréssel kell lennünk, noha a Danko testvérek zenekara úgy ügyes előadása, mint képzettsége által a másikat felülmulja. Megadott tehát nekünk is az alkalom, hogy jó zene mellett búkat előzzük, ballgassuk meg a szívreható jó magyar nótákat s ha elmerengünk is felette, ha szemünk könybe lábad is, nem nagy baj, mert: „Sirva vigad, hisz“ a magyar régen“?

Időjárásunk. Régen volt oly szép novemberi időnk mint a mostani, a hét elején, valóságos tavaszi időnk volt, a közepén azonban beborult az ég s helyenként eső esett, s már attól tartottunk, hogy a hosszú őszi esőzések fognak bekövetkezni, mi azonban nagy örömről nem történt meg, mert ismét kiderült s most már megint tiszta a levegő. — A tűzifa-kereskedők megvannak rémülve, hogy ha az idő így tartja magát sokáig, e télen nem jó geschäftjük lesz, de mi azért egy cseppet sem haragszunk.

Irodalom.

Naptárak. A „Pallas“ irodalmi részvénytársaságtól egyszerre három naptárt kaptunk, melyek mindannyija czélszerű és gazdag tartalma, valamint díszes kiállításával tünik ki. Legfényesebb és legtestesebb köztük a „Pallas“ nagy képes naptára, szerk. Benedek Elek. Ára 1 frt. E naptár 1887-ik (második) évfolyama rövid pályafutása után már is elsőrangúvá fejlődött, és mind tartalmánál, mind képeinél fogva legnagyobb és legszebb naptárunknak mondható, mert tartalma 400 lapra terjed, művészi képeinek száma pedig meghaladja a százat. A tartalom két részre oszlik: mulattatóra és közhasznúra. Az előbbiből térszűke miatt csak néhányat felsorolhatunk: Az év története; Buda emléktünetei; az országgyűlés mult évszaka; a Balkán küzdelmei; irodalom, színház és művészet; az év halottai; arcképesarok, gazdag szépirodalmi rész, vegyesek, innen-onnan. A közhasznó rész folytonos utbaigazítást a postán, a távirtdánál, sorsjegybuzásoknál, Budapestben, bélyeg és illeték-ügyekben: közjegyzői díjaknál, pénzeknél, kamatszámításoknál stb. stb. és végre mint tisztí címár, a mely ily teljességben magyar illusztrált naptárban eddigél ismeretlen volt; végül a vásárok zárják a nagyszabású tartalmat. — Nem kisebb meglepetést szerez a „Pallas“ a

„Közigazgatási nemzeti kalendáriom“ VII. évfolyamával. (Ára 80 kr.) Állami, megyei és városi hivataloknak, valamint közjegyzői és ügyvédi irodáknak, orvosoknak és azon kereskedőknek, kiknek árjegyzékeik nagyobb szabású szétküldésénél cizmekre van szükségük, e naptár mesés esekély áron mindazt teljesen nyújtja és tartalmazza, a mit a 4 frtos hivatalos tisztí czimtarban találunk és sok egyebet még a mi abban nincs. Mindezt nem össze-vissza hányva, hanem közigazgatási rendszerességben. Ezzel megismertettük e naptár gazdag hivatalos tartalmát. Ha hozzá tesszük, hogy benne van az egész bélyegilletéki díjjegyzék, közjegyzői díjszabályzat, telekkönyvi-, kamattáblák és sok más a hivatalbeli eljárásnál szükséges segédessék, nem mondunk nagyot, ha azt állítjuk, hogy az állami hivatalok, megyék és városok, ügyvédek és közjegyzők ezentul aligha fognak más naptárt hivatalos használatukra beszerezni, mint a „Pallas“-féle közigazgatási nemzeti kalendáriumot. — Ugyaníly czélszerű berendezésű a „Pallas“-féle „Ügyvédi zsebnaptár“, illetve Jogász naptár, melyből a 11-ik évfolyam fekszik előttünk. E zsebnaptár tartalma és külseje szintén kedvező változáson ment keresztül, tartalma sokkal gazdagabb, külseje sokkal szebb mint eddig, s így bizvást mondhatjuk, hogy ügyvédek, bírák és közjegyzők alkalmash; zsebkönyvet nem vehetnek, mint a „Pallas“-féle Ügyvédi v. Jogász zsebnaptárt.

Méhner Vilmos kiadásában Budapestben a „Képes Családi Lapok“ 7-ik száma a következő tartalommal jelent meg: Bertalan szerelme. (Elbeszélés folytatás.) Prém Józseftől. — A megyei birodalom. H Oszkártól. — Habarék. (Elbeszélés, folytatás.) Szendrőytől. — Alpesi rózsák. (Elbeszélés. B. J.-tól.) — Modern jellemképek. Egy modern Diognestől. — A türelem rózsát terem. (Népies beszély.) Csizsér Ugróczy Idától. — Képinagyzarat. — Mindenféle. Képeink: A szerecsen és a rizspor. — Dohányzó terem a tengeri hajón. — A modern gyermekek. Melléklet: „Harcz a millióért.“ (Regény folyt.) Xavier de Montepin-től. 97—117 oldal. — Nő a házban. A boritékon: Sakk-alány. — Hecinnaptár. — Megfejtések. — Megfejtők névsora. — Jutalmak. — Hymen. — Gyászrovat. — Szerkesztői posta. — Orvosi posta. — Hirdetések. — Előfizetési díj: egész évre 6 frt, félre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

A szent-iványi vadászatok leírása nyitja meg az „Ország-Világ“ legújabb, nov. 6-iki számában foglalt közlemények sorát. A vadászatot, melyet tudvalegőleg Zichy Jenő gróf rendezett Milán király tiszteletére, maga a gróf irta le igen szépen a szerkesztőhöz fűtézett levélben. A levélalában irt ezikk érdekességét emeli az a két kép, melyek egyike a magas vadásztársaságot mutatja be, a másik pedig a vadszállító kocsit, mely elé két egyiptomi fehér számr van fogva. Az „Ország-Világ“ ugyan e számában ugyanezek megütött Szent Hubertust, kinek e héten volt a neve napja. Nagyobb szabású reprodukcióban adja Richter W. híres festményét, mely a magyar királyt és főúri vadásztársaságát tünteti fel, amint gyülekeznek a vadászatra. Bársony István a „Fészekirtás“ czimmal a farkas-vadászatonk egy eddig csak szűkebb körben ismert módját ismerteti meg. E mellett azonban a szépirodalmi rész igen gazdag. Endrődi Sándortól egy gyönyörű dal, Karczag Vilmostól „A kérő“ ez. csinos beszélyke, Turgenyeff regénye a „Bazaroff.“ Seress Imre hangulatos költeménye a „Romok“, az új szegedi főgymnasium és Magyar Gábor (képekkel.) „Aden“ (Keletindióból, képekkel) Illner Károly konzulatusi hivatalnoktól, Brody Sándor „Szinészvör“ regénye. A hétről Székely huszártól, stb. A képek közül a már felsoroltakon kívül rendkívül szépek Marqués „Dolores“-e és Seymour Sétakocsizása. Előfizetési feltételek: január—decemberre 10 fr. január—júniusra 5 frt. július—szeptemberre 2 frt 50 kr., jul.—decemberre 5 frt. Az „Egyetértés“-sel együtt; egész évre 25 frt. félre 14 frt, negyedévre 7 frt, egy hóra 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz küldendők, kecskeméti utca 6. szám.

Hivatalos közlemények.

Értesítés.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1886. július hó 27-én 38891. sz. a. a rimaszombati földmívelés-iskola igazgatóságához intézett rendeletének másolata:

Folyó évi február hó 16-án 5749. sz. a. a földmívelés-iskola mellett létesítendő kertészeti tanfolyam tárgyában kelt intézményem képes értesitem czimet, miszerint Gömör-megye közönsége folyó évi 2113. sz. felterjesztésében azon kéressel fordult hozzám, hogy a szervezendő kertészeti tanfolyamra jelentkező növendékek már a folyó évi szeptember havában megnyitott iskolai évben felvétessenek. Énnél fogva javasolom czimet, miszerint a jövő tanévre mint első éves jelentkezőktől kérdezze meg, vajjon a kertészeti vagy gazdasági pályára kívánna-e lépni. A kertészeknek jelentkezéknél ezen czéljuk megjelölendő, kik is a II. tanévben az 5749. sz. leirat értelmében zöldség- és gyümölcs-kertészekké fognak képzettetni. — A kertészek II. tanévében a tanítás 1887. évi július hóban fog szervezettetni.

A miniszter helyett **Matlekovics** s. k.

Gömör-megye alispánjától,

Hirdetmény.

12233. sz. A folyó évi október hó 5-én tartott m. biz. rendes őszi közgyűlés határozata értelmében, az 1887. évre a megyei szolgazemélyzet rubázata, irodai szerek, a megyeháznál szükséges világítási anyagok árlejtés vagy alku egyezmény útján lévén az eddigi gyakorlathoz képest beszerezendők, e végből eljárási határidőül a f. évi november hó 29-ik napjának d. e. 10 órája Rimaszombatba a megyeházához kitézetik.

Egyszersmind a rimaszombati megyeháznál létező pincesz 3 egymás utáni évre ugyanezen alkalommal fognak bérebe adni.

Vállalkozni kívánók ezen határidőre — a szükséges bánatpénzzel ellátva — ezennel meghivatnak. A feltételek iránt a megye számvevőségénél időközben is bővebb felvilágosítás nyerhető.

Rimaszombatban, 1886. november hó 5-én.

Bornemisza László, alispán.

Piaci árak: Rimaszombat, 1886. novemb. 13-án tartott heti vásár alkalmával a gabonaneműek és kapásnövények következőleg jegyeztettek:

	mmásanként	hektoliterenként
Buza	7.90—8.10	5.80—5.95
Feles	5.80—6.10	4.40—4.50
Rozs	5.65—5.80	4.30—4.55
Árpa	4.20—4.50	3.60—3.70
Zab	5.20—5.30	2.10—2.15
Kukorica	5.40—5.70	3.45—3.50
Krumpli		1.25—1.30

Felelős szerkesztő: **RÁBELY MIKLÓS.**

Magán-hirdetések.

Kő- és faszéneladás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **Rimaszombatban, zöldfa-utca 39. számú házunkban létező**

kő- és faszén-raktáramban

házi- és ipari használatra kapható:

Első minőségű, darabos szalon-köszén, ára (pr. 100 kilo) — frt 65 kr.
Pécsi kovács-köszén, ára (pr. 100 kilo) 1 frt 55 kr.
Faszén (pr. kilo 3 kr.) — (pr. 100 kilo) 2 frt 60 kr.

A n. é. közönség szives megrendeléseit tisztelettel kérve, előre is biztosítván a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról, maradtam teljes tisztelettel

ZAVADZKY EDE.

Nincs többé

tyúkszem és szemölcs!

Meissner olmtüzi gyógyszerész által feltalált és **Hamaliár Károly** ur az „Egyszarvu“-hoz címzett rimaszombati gyógyszerárában kapható **tyúkszem-tapasz** által minden tyúkszem és szemölcs három nap-, az utóbbi (a szemölcs) egy nap alatt minden legkisebb fájdalom nélkül a legegyszerűbb módon kiirtatik. — Ára egy doboznak 1 frt, postán bérmentve küldve 1 frt 10 kr. 5—5

Eladó.

A **Kubinyi Gyuláné** tulajdonához tartozó rimaszombati ház, esűr, külső birtok, továbbá ugyancsak az ő tulajdonához tartozó rimabrézói ház és külső birtok eladó. — Bővebb felvilágosítást ad **Molnár József ügyvéd Rimaszombatban, s a tulajdonos urnő maga Klenócson.** 2—3

Hirdetmény.

270. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírószék 2628. sz. végzése által a **tiszolci kölesön-szövetkezet** javára **Rappenzberger Gusztáv** ellen 200 frt tőke, ennek 1883. évi augusztus hó 11. napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 60 frt 82 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 356 frt 40 kr-ra becsült házi butorok, fehérneműek és egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverésnek a 2628. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperes kékóvái lakásán leendő eszközésére 1886. évi november hó 18-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Kelt Rimaszombatban, 1886. október hó 31. napján. **Draskovich Lipót,** kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

6334. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Schön Lázár** és **Koncz István** végrehajtatonak **Szabó Imre** végrehajtást szenvedő elleni 100 frt és 130 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Lénártfala és Hanva községben fekvő a lénártfali 71. sztkvben foglalt Szabó János és Szabó Imre nevében álló 44/d. 475. 484. 485. hrsz. 154 frt, lénártfali 125. sztkvben foglalt Szabó Imre nevében álló 46/b. hrsz. a. beltelekre és 46/b. sz. házra 578 frt, a hanvai 201. sztkvben foglalt 214. és 184. hrsz. Szabó Imrét illető felelőszére 800 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi december hó 14-ik napján délelőtti 10 órakor Lénártfala és délután 3 órakor Hanva községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis a lénártfali 71. sztkvi ingatlanokra 15 frt 40 kr., a lénártfali 125. sztkvi birtokra 57 frt 80 kr., a hanvai 201. sztkvi birtokra 80 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42.

§-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1886. szeptember 24. napján. A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.

A nagyrocezi kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Tlucák Andrásnének** mint végrehajtatonak **Pletenik Antal** végrehajtást szenvedő elleni 68 frt 85 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a nagyrocezi kir. járásbírószék területén levő Pohorella község határában fekvő a poherelei 299. és 426. sztkvekben foglalt birtokból Pletenik Antal illetőségére az árverést 357 frt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi november hó 27-ik napján délelőtti 10 órakor Pohorellán a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alól is eladatni fognak. — Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri ren-

delet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagy-Röczen, 1886. évi november hó 9. napján. A nagyrocezi kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság. **Moitörisz,** kir. járásbíró.

Hirdetmény.

10. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. 60. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék által 6287/86. számú végzéssel **Klein Sámuel** sajó-velezi lakos javára **Farkas Pál** danyai lakos ellen 300 frt tőkekövetelés és járuléki erejéig elrendelt és a rimaszécsi kir. járásbírószéknek 1216/86. számú kiküldő végzése folytán lefoglalt s 422 frtra becsült széna, székér, csaté, ló, sertés, tüzi fa, tehén, kukorica, káposzta, búkköny- és kendermagból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén, vagyis Darnyán Farkas Pál végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközésére határidőül **1886. november hó 16-ik napjának délelőtti 10 órája** kitűzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az említett ingóságok ezen árverésen az 1881. 60. t. cz. 107. §-a szerint, szükség esetében becsáron alól is elfognak adatni. Kelt Rimaszécsen, 1886. október hó 19-én.

Csorba Kálmán, kiküldött bir. végrehajtó.

ŐSZI- és TÉLI DIVATTUDÓSÍTÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tiszteletteljesen értesíteni, hogy üzletemet az őszi- és téli évadra a szükségelt cikkekkel már elláttam, a melyeknek megtekintésére tiszteletteljes meghívásomat ezennel megteszem.

Elvemnek pontos betartása, hogy t. vevőimnek a lehető legolcsóbb árért csakis jó minőségű árukat szolgáltatok ki — teljes önérzettel mondhatom — megszerezte a nagy közönség bizalmát rémszemre oly anynyira, hogy ezuttal ismét nyugodtan léphettem üzletem további terjesztéséhez és nagyobbitásához.

Azon nagymennyiségű divatkelmék közül, melyeket a bel- és külföld ezen évadra hoz, csak olyanokat szereztem be, a melyek különös esin és tartósság által tüntetik ki magukat.

Üzletemnek nevezetesebb cikkei a következők:

Folyó árúk:

Rumburgi-, creasz-, kender- és pamutvásznak különböző szélességben, valódi Schroll-féle chiffon, pamut- és ezernagradli, esikos- és damasztban, asztal-neműek, kávé abroszok, crepp- és kanavász asztalkészletek, törülközők végben, tuczatban és kötött rojt-tal, kanavász oxford és zephir ágyhuzatra, angin toll-huzatra sárga, fehér és piros színekben.

Ezen cikkek oly dús menyniségben és oly sokféle minőségben vannak raktáromon, hogy nálam minden rendű menyasszonyi kelengye a legelőnyösebben állitható össze.

Selyem árúk:

Satin de lyon, satin merveilleux, noblesz, gros-grain, faille és könnyebb béléselymek sat.

Gyapjukelmék női ruhákra:

Flanell, kasan, moldon, foulé, beige, cheviot, diagonal, escimo, cachemir, női posztó és nopé kelmék, fekete ternó és alepin stb.

Mosókelmék női ruhákra:

Valódi cosmanosi, francia és más olcsóbb gyártmányú cretton, angol zephir és mosó barkettek a legcsinosabb mintákban, valamint festő kelmék.

Gyapjukelmék férfi ruhákra:

Fekete peruvien és brasil, tüffel, kondor, elastique és palmerston, kammgarn, loden, tosking, bojhos kabát és mindennemű divatkelmék, továbbá liberia kelmék drap-, sötét- és világos kék színben.

Mindezen kelmékből egész öltönyök készítését is felvállalok és jeles szabómesterem által a divat legszorosabb követelményének megfelelőleg elkészítetek.

Fehérneműek:

Fehér piquet- és esikos barket, struckbarket, fehér percal, moule és batiszt-clair, csipkefüggöny méterenként is beosztva, dús kiválasztás színes és fehér férfi-ingekben, gallér és manchettákban, női ingek,

A midőn raktáramat becses figyelmükbe uolag ajánlom, még azon ígéretemet ohajtom megtenni, hogy tekintettel a nyomasztó és mostoha gazdászati- és pénzvizonyokra, — daczára a gyapjuárak tetemes megdrágulásának — az árakkal a lehető legolcsóbb leszek.

Rimaszombat, 1886. október hó.

5—*

háló-kabátok, vállfüzők minden minőségben, színes és fehér himzések és betétek, moiré-filz és posztószoknyák.

Butorkelmék és terítők:

Színes nyomatu cretton és crepp, gobelin, ottoman, oriental, beszövtött és nyomtatott jute, jute függönyök és eszikozott grádli, és mindezen itt felsorolt butorkelmékhez hasonmítajú ágy- és asztalterítők.

Rövid- és díszárúk:

Valódi király kötő-, horgoló- és himző-pamutok, színes kötő-pamutok, valódi horgony-czernák, faile-, atlasz- és ottoman-szallagok dús kiválasztásban, nagy raktár a legdivatosabb gombokban-paszományok, láma- és selyemesipkék, csipkekelmék, színes pamut- és selyembáronyok és a mostan oly nagy kedveltségnek örvendő eszikozott és színezett báronyok minden színben.

Kendők:

Gyapju- és selyem cachenez-, horgolt és kötött berlini és mohair kendők, fekete cachemir- és ternó-kendők selyem és gyapjuval, mindennemű és nagyságu gyapju fej- és vállkendők és plaid-ek.

Szövtött árúk:

Tricot- és patent kötésű női kabátkák, Jaeger-féle (normal) női- és férfi alsó ingek és nadrágok, valamint harisnyák, fekete és színes krimmer ruhá-dísznek, és ugyanolyan színű muff-ok, kötött- és posztó-keztük gyermekek és felnőttek számára.

Különlétek:

Valódi prágai glacé- és kutyabőr-keztük, kiváló szép raktár férfi nyakkendőkben, finom flanell pokróczok, cachemir-, satin- és selyem paplanok, lótarakó- és kocsipokróczok, méterenként is beosztva, gummi lepedők, amerikai bőrvászon, vízhatlan ponyvák és esőköponyegek, jute-, gyapju- és tapesztrick-, futó- és asztal alá való szönyegek.

Kiváló tisztelettel

ENGEL ADOLF.

Hirdetmény.

21. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. 60. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék által 7025/86. számú végzéssel **Klein Sámuel** sajó-velezi lakos javára **Jéney Dénes** és neje **Csiszár Julianna** danyai lakosok ellen 300 frt tőkekövetelés és jár. erejéig elrendelt és a rimaszécsi kir. járásbírószéknek 1438/86. számú kiküldő végzése folytán lefoglalt s 698 frt 60 kr-ra becsült butornemű, gépek, sertés, széna, búkköny, sarju, zab, köles, szalma, ló, lószerszám, székér és ekéből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók lévén, az árverésnek a hely színén, vagyis Darnyán végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközésére határidőül **1886. évi november hó 16-ik napjának délelőtti 10 órája** kitűzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az említett ingóságok ezen árverésen az 1881. 60. t. cz. 107. §-a szerint, szükség esetében becsáron alól is elfognak adatni. Kelt Rimaszécsen, 1886. október hó 19-én.

Csorba Kálmán, kiküldött bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

245. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírószék 2276. számú végzése által **Weisz Lajos** javára **Urbanecsek János** ellen 100 frt tőke s járuléki iránti követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 700 frtra becsült 200 darab juhból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. — Mely árverésnek a 2276. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperes pongyoloki lakásán leendő eszközésére 1886. évi november hó 17. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak. — Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombatban, 1886. évi október hó 31. napján. **Draskovich,** kir. bírósági végrehajtó.